

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Pribell Erzsébet ügyvéd (**felperesi képviselő címe**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Jegesy Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Jegesy András ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. május 9. napján meghozott 2.P.21.590/2011/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 21. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 431.900 (négy százharmincegyezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében azt kérte, hogy az alperes a közöttük létrejött megbízási szerződés megszegésével okozott kárát a járulékaival együtt fizesse meg. Kárát az alperesnek átadott és megtérült összegek közötti 5.398.306 forint különbözetben, 222.000 forint közvetítői, 34.000 forint közjegyzői díjban és 206.000 forint laptop költségben jelölte meg.

Az alperes érdemi védekezésében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 293.015 forint perköltséget és az állam javára 405.700 forint illetéket. Ítéletének jogi indokolásában idézte a Ptk. 318. § (1), 339. § (1), 474. § (1) és (2) bekezdését, a 476. §-át, a 477. § (1) és (2), a 479. § (1) és (2) bekezdését. Megállapította, hogy a felek között létrejött megbízási szerződés tartalma az volt, hogy az alperes a felperes tőzsdei kereskedési felületét használva a felperes pénzeszközeit a tőzsdén befekteti, értékpapírokat vesz és elad, amelyért sikerdíjban részesül. A felperes a perben nem bizonyította, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségét megszegte. Az alperes ugyan nem rendszeresen, de tájékoztatta a felperest tőzsdei ügyleteinek állásáról és arról is, ha veszített. A perbeli kötelelem azt

az elvárás támogatja az alperessel szemben, hogy a rábízott vagyont a tőle megalapozottan elvárható gondossággal kezelje, a kockázatok nagyságát reálisan felmérje, a nem várt eshetőségekkel legalább minimálisan számoljon, és ennek nyomán alakítsa ki ésszerű döntését. Az elvárhatóság szintje az alperes esetében nem érte el a szakmai végzettséggel rendelkező, azt hivatásszerűen gyakorló személytől elvárható szintet. Mindezek figyelembevételével azt állapította meg, hogy az alperes nem tanúsította minden esetben a tőle elvárható gondosságot. A perben bizonyított volt, hogy az alperes a kereskedést szabad belátása szerint végezte, a felperestől utasításokat nem kapott, az alperest azonban bosszantotta a felperes számonkérése, és ezért nagyobb kockázatot vállalt és hibázott. A felperes vesztesége azonban több kötésből - melyben egyaránt voltak nyereségesek és veszteségesek - tevődött össze, emellett az ügyletkötésnek volt az alperesre nem terhelhető díja és jutaléka. A felperes az egyes konkrét szerződésszegéseket és az azokkal okozati összefüggésben felmerült károkat tételesen nem jelölte meg, érdemi nyilatkozott arra a bírói kérdésre, hogy a kárigénye mely tranzakciókhoz kapcsolódik, nem tett. A bíróság a felperest bizonyítási kötelezettségéről tájékoztatta, bizonyítási indítványai előterjesztésére több alkalommal felhívta. Annak eldöntése, hogy milyen összegű volt a kereskedéssel közvetlen összefüggésben felmerülő veszteség és az ahhoz szükségszerűen kapcsolódó költség, díj, illetve hogy mely tranzakciók voltak azok, amelyek kirívóan okszerűtlennek minősültek, az elfogadható mértéket jelentősen meghaladó kockázattal jártak, amely a csekély tőzsdei ismeretekkel rendelkező alperes kártérítési felelősségét megalapozták, szakkérdés volt, a felperes azonban szakértői bizonyítást nem indítványozott. A felperes ezáltal nem bizonyította sem a kártérítési követelése jogalapját, sem annak összegét. A felperes által megjelölt kártérítési összeg megalapozott voltát a Ptk. 476. §-a alapján eleve kizárta, hogy utolsó vesztesége azzal következett be, hogy maga adott utasítást arra, hogy az alperes minden értékpapírt adjon el, holott ezen utasítás szakszerűtlenségére az alperes figyelmeztette. Az elsőfokú bíróság az alperes felelősségének elismerését nem tekintette a Ptk. 242. §-a (1) bekezdése szerinti tartozáselismerésnek, mivel az nem a felpereshez címzett írásbeli jognyilatkozattal történt. Az alperes ez irányú nyilatkozatait a perben a bizonyítékok egyikeként vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság a felperes terhére értékelte, hogy olyan személyt bízott meg tőzsdei ügyletei kezelésével, aki szaktudással nem rendelkezett, továbbá azt is, hogy a tőzsdei kereskedés alapvetően kockázattal jár. Alapvetően ítélte a felperes közvetítői díj és közjegyzői díj iránti követelését is, mert a felperes nem jelölte meg, hogy ezek milyen alperesi magatartással összefüggésben merültek fel káraként, nem bizonyította, hogy az alperes jogellenes magatartással bírta volna rá a kölcsön felvétele, ingatlana megterhelésére abból a célból, hogy még több pénzt fektethessen be. A Ptk. 479. §-ának (1) és (2) bekezdés értelmében alaptalan volt az alperes megbízási tevékenységéhez biztosított laptop költsége iránti kártérítési kereset is, mert az alperes csak a laptop kiadására volt köteles, a felperes azonban erre nem tartott igényt.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét anyagi- és eljárásjogi jogszabálysértés, továbbá az ítélet megalapozatlansága folytán helyezze hatályon kívül, és az első

fokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Másodlagosan az ítéletnek a kereset szerinti megváltoztatását és az alperes perköltségben marasztalását kérte.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság részben helytelenül állapította meg a tényállást, és abból helytelen jogi következtetésre jutott. Az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal szemben az, hogy az alperes - a perben bizonyítottan - gyakran nem volt elérhető, csak úgy értékelhető, hogy a tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. Az sem kétséges, ahogyan azt az elsőfokú bíróság meg is állapította, hogy az alperesnek a megbízás teljesítése során tanúsított magatartása gondatlan volt. Az elsőfokú bíróság azonban a kártérítési felelősség megállapításánál indokolatlanul hagyta ki a mérlegelés köréből azt a bizonyított tényt, hogy az alperes a károkozást elismerte, és vállalta az okozott kár részletekben való megtérítését. Alaptalanul értékelte a terhére azt, hogy megbízottjának kiválasztása során nem járt el kellő gondossággal, hisz az alperes szakmai felkészültségét a tőle elvárható módon ellenőrizte. Az alperes szakemberi minőségben vállalta el a szerződés teljesítését, és vállalt felelősséget annak esetleges megszegéséért is. A tőzsdei ügyletekre vonatkozó utasítást az alperesnek bizonyítottan nem adott, így nem okozhatta maga a kárát. Okszerűtlennek ítélte az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a terhére értékelte, hogy az egyes szerződésszegéseket, és az azokkal okozati összefüggésben felmerült károkat nem jelölte meg, és ennek érdekében szakértői bizonyítást sem indítványozott. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt, hogy a tőzsde sajátos mechanizmusa, a tőzsdei kereskedés jellege eleve kizárja annak lehetőségét, hogy szakértő objektíve állást foglalhasson több évvel ezelőtti tőzsdei ügyletek racionalitása, szakszerűsége vonatkozásában. Megalapozatlannak ítélte az elsőfokú bíróságnak azt a jogi következtetését is, hogy az alperes kártérítési felelőssége azért nem állapítható meg, mert a tényleges, konkrét kárt okozó magatartás, tehát az összes hibás kötés nincs szakértő által bizonyítva. Az alperes eljárása nem általánosságban, hanem konkrétan, az adott megbízási szerződés szempontjából volt gondatlan, ide értve a szerződés megkötése során tanúsított azon magatartását is, hogy a szerződés teljesítésére való képessége szempontjából a felperest megtévesztette. A kárigény összecszerűsége is bizonyított volt, hiszen az átadott 8.000.200 forintot és a megtérült 2.801.694 forint különbözetét jelölte meg káraként, de ezt bizonyítja az is, hogy az alperes a részére átadott összeg visszafizetését vállalta, mely időközben a megtérült összeggel csökkent. Alaptalanul utasította el az elsőfokú bíróság a közjegyzői és közvetítői díj, valamint a laptop-beszerzés költségének a megtérítésére vonatkozó igényét is. Az alperes javasolta és szervezte meg a hitelfelvételt annak ellenére, hogy tőzsdei szakértelemmel - bár azt állította - nem rendelkezett. A laptopot csak az alperes használta, arra magának nem volt szüksége. Mindezekből az következik, hogy az alperes szerződésszegésével okozati összefüggésben keletkezett az összegében is bizonyított kára, melynek megtérítésére az alperes a Ptk. 339. § (1) és a Ptk. 474. § (1)-(2) bekezdése alapján köteles. A Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségének eleget tett, azonban a bíróság a Pp. 206. §-át megsértve helytelenül mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és az alperes egymásnak ellentmondó nyilatkozatait. Az arra vonatkozó utasítása, hogy az alperes valamennyi

értékpapírját adja el, az adott helyzetben okszerű volt, az alperes azonban nem bizonyította, hogy ezen ügylet teljesítése során szakszerűen járt el. Amennyiben a bíróság a kár összegét mindezek ellenére nem látta bizonyítottnak, a jogalap vonatkozásában közbenső ítélet meghozatalára lett volna lehetősége.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az ellenkérelem szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesnél keletkező tőzsdei árfolyamveszteség nem az ő magatartására vezethető vissza, továbbá hogy tőle nem volt elvárható a bejegyzett brókerektől elvárható fokozott szakmai felelősség. A felperes az elsőfokú eljárás során semmilyen konkrét károkozást nem bizonyított. Nem bizonyította azt sem, hogy a tájékoztatási kötelezettségét megszegte. A tőzsdei műveleteket a felperes által megadott kóddal a felperes javára és teljes körű ellenőrzése mellett végezte. Az általa indított bármely tranzakciót a felperes bármikor leállíthatta volna, ahogyan ezt meg is tette, amikor a végső eladásra utasította. Soha nem állította, hogy engedéllyel, vagy bármilyen vizsgálával rendelkezik önálló tőzsdei kereskedéshez. Ezt bizonyítja, hogy a felperes kódjával kereskedett. A felperes egyszerűen segítséget kért tőle ahhoz, hogy a kereskedésben közreműködjön, mivel ezen ügyekben a felperes nem volt megfelelően tájékozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló döntést hozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének lényegében helyes indoklásával is egyetértett, ezért a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján arra csupán visszautal. A fellebbezésre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla a következőket emeli ki.

Köztudomású tény, hogy a tőzsdei kereskedés mindenki számára jelentős kockázattal jár. Veszteség a legmagasabb szintű tőkepiaci képzettség és a leggondosabb eljárás mellett is bekövetkezhet. A felperes keresete szerint a veszteségét nem a tőzsdei működés fentiek szerinti jellemzője, hanem az alperes szerződésszegése okozta. A felperes az alperes szerződésszegését az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 474. §-ának (2) és a 477. §-ának (1) bekezdésében írt kötelezettség szegésben jelölte meg, a kárát pedig a tőzsdei kereskedés veszteségében. A felperes ezen nyilatkozata, csak a jogállítása részeként értékelhető. A jogállítás alapja azonban a tényállítás, azaz annak a tényleges tevésnek vagy mulasztásnak a leírása, amely a jogsértést, a szerződésszegést eredményezi és az adott szerződésszegéssel okozati összefüggésben álló tételes kár meghatározása. Ez pedig a perbeli esetben, amikor az alperes megbízása nagyszámú tőzsdei ügylet megkötésére szólt - amelyek között egyaránt voltak

nyereségesek és veszteségesek - csak úgy lehetséges, ha a felperes megjelöli azokat a kötéseket, amelyek vonatkozásában állítja, hogy a veszteségét nem a tőzsdei működés, hanem az okozta, hogy az alperes a lehetséges előnyök és kockázatok mérlegelése során nem a tőle elvárható gondossággal járt el, és megjelöli a hibás kötésekkel okozati összefüggésben felkerülő kárait.

A felperes jogszabályi kötelezettsége ellenére a keresete alapjául szolgáló tényeket sem a keresetlevelében, sem a tárgyalási szakban a bíróság felhívására és a fellebbezésében sem adta elő (Pp. 121. § (1) bekezdés c) pont, 141. § (2), (6) bekezdés). A jogvita eldöntése szempontjából releváns tényállítás hiányában a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatására sem kerülhetett sor, hisz annak előfeltétele a tényállítás volt. Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg, hogy ennek az egyetlen lehetséges módja a szakértői bizonyítás lett volna, melyre vonatkozó indítványát a felperes nem tartotta fenn.

A felperes tényállításának és bizonyításának hiányát nem pótolta az alperes azon nyilatkozata, melyben elismerte, hogy nagyobb kockázatot vállalt, valamint hogy a bekövetkezett veszteség megtérítését vállalja. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy e nyilatkozat nem felelt meg a Ptk. 242. §-ának (1) bekezdésében szabályozott tartozás elismerés feltételeinek. Az alperes nyilatkozata ténylegesen olyan egyoldalú nyilatkozat volt, mely a Ptk. ez irányú rendelkezésének hiányában nem keletkeztet jogot a felperes oldalán az alperes szolgáltatásának a követelésére (Ptk. 199. §). Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy az alperes e nyilatkozatát - megfelelő tényállítás esetén - a bizonyítékok mérlegelése során lehetett volna figyelembe venni.

A felperes a kölcsön ügyletével felmerült költségei megtérítését azon a ténybeli alapon követelte, hogy az alperes őt szaktudása vonatkozásában megtévesztette, és a kölcsön felvételére rábírta. A perben azonban nem nyert bizonyítás, hogy az alperes tőzsdei szakértelmére vonatkozóan a felperest ténylegesen megtévesztette. A felperes maga sem állította, hogy az alperes azt közölte vele, hogy hivatásos tőzsdei szakember, bróker, vagy hogy tőzsdei szakvizsgával, befektetés elemzői diplomával rendelkezik. Az, hogy a felperessel arról beszélt, hogy „tőzsdés dolgokkal” kiskora óta foglalkozik, illetve hogy a tőzsdén 1 millió forintot ki tud termelni (felperes rendőrségi tanúvallomásáról készült jegyzőkönyv 3. oldal), és ezáltal a felperesben az a benyomás alakult ki, hogy az alperes tőzsdei szakember, megtévesztésnek nem tekinthető. A PSZÁF engedély és regisztráció léte, illetve a munkáltató azon véleménye, hogy az alperes jó pénzügyi szakember, nem állt kapcsolatban a tőzsdei ügyletek megkötéséhez szükséges szakmai felkészültséggel. Hogy a felperes ezt annak vélte, az alperes jogellenes magatartását nem alapozza meg. A perben, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította, szintén nem nyert bizonyítást, hogy a kölcsön felvételre az alperes bírta volna rá a felperest.

A felperes által beszerezett laptop költsége a Ptk. 479. §-ának (1) bekezdése szerinti költségnek minősült. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a

megbízási szerződés megszűnését követően a felperes a Ptk. 479. §-ának (2) bekezdése alapján annak kiadását követelhette. Mivel a laptop megvolt, és kiadását az alperes felajánlotta, a felperes nem volt jogosult annak ellenértékét kártérítésként követelni.

A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a megbízás nem eredménykötelem, a várt eredmény elmaradása a megbízott kártérítő felelősségét nem alapozza meg, az eredmény elmaradásának csak a sikerdíj érvényesíthetősége körében van jelentősége.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében - annak helyes indokai folytán - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a és a 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi képviselével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperesi jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható, ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján - a (6) bekezdésre figyelemmel az elvégzett munkával arányban álló összegben - állapította meg. A feljegyzett fellebbezési illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2014. november 27.

. Hőbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: